

NL

EUCHARISTIEVIERING

**op zaterdag 20 september 2014
Domkerk te Utrecht**

**125 jaar Unie van Utrecht
van de Oud-Katholieke Kerken**

BIJLAGE

Gebed van de dag

Eeuwige God,
Gij hebt uw kerk gebouwd
op de grondslag van apostelen en profeten
en Jezus Christus, uw Zoon, is de hoeksteen;
geef, bidden wij,
dat wij naar hun onderricht en voorbeeld,
zodanig één zijn met elkaar,
dat wij een heilige tempel worden,
waar Gij wonen wilt met welbehagen.
Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon,
die met U in de eenheid van de heilige Geest
leeft en regeert in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

Jesaja 55, 1-11

- 1** Hierheen! Hier is water, voor ieder die dorst heeft. Kom, ook al heb je geen geld.
Koop hier je voedsel en eet. Kom, koop voedsel zonder geld, koop wijn en melk zonder betaling.
- 2** Waarom geld betalen voor iets dat geen brood is, je loon besteden aan wat niet verzadigen kan? Luister aandachtig naar mij, en je zult ruimschoots te eten hebben en genieten van een overvloedig maal.
- 3** Leen mij je oor en kom bij mij, luister, en je zult leven. Ik sluit met jullie een eeuwigdurend verbond, als bevestiging van mijn liefde voor David.
- 4** Hem heb ik aangesteld als vorst en heerser over de naties, als getuige voor de volken.
- 5** Ook jij zult een volk ontbieden dat je nog niet kende, en een volk dat jou nog niet kende zal zich haasten om bij je te zijn, omwille van de HEER, je God, de Heilige van Israël,

die je deze luister heeft verleend.

6 Zoek de HEER nu hij zich laat vinden, roep hem terwijl hij nabij is.

7 Laat de goddeloze zijn slechte weg verlaten, laat de onrechtvaardige zijn snode plannen herzien. Laat hij terugkeren naar de HEER, die zich over hem zal ontfermen; laat hij terugkeren naar onze God, die hem ruimhartig zal vergeven.

8 Mijn plannen zijn niet jullie plannen, en jullie wegen zijn niet mijn wegen – spreekt de HEER.

9 Want zo hoog als de hemel is boven de aarde, zo ver gaan mijn wegen jullie wegen te boven, en mijn plannen jullie plannen.

10 Zoals regen of sneeuw neerdaalt uit de hemel en daarheen niet terugkeert zonder eerst de aarde te doordrenken, haar te bevruchten en te laten gedijen, zodat er zaad is om te zaaien en brood om te eten –

11 zo geldt dit ook voor het woord dat voortkomt uit mijn mond:

het keert niet vruchteloos naar mij terug, niet zonder eerst te doen wat ik wil en te volbrengen wat ik gebied.
Hier eindigt de eerste schriftlezing.

Handelingen 8, 26-40

26 Een engel van de Heer zei tegen Filippus: 'Ga tegen de middag naar de verlaten weg van Jeruzalem naar Gaza.'**27** Filippus deed wat hem gezegd werd en ging naar die weg toe. Daar kwam hij een Ethiopiër tegen, een eunuch, een hoge ambtenaar van de kandake, de koningin van Ethiopië, die belast was met het beheer van haar schatkist. Hij was in Jeruzalem geweest om daar God te aanbidden **28** en zat nu op de terugweg in zijn reiswagen de profeet Jesaja te

lezen. **29** De Geest zei tegen Filippus: 'Ga naar die man daar in de wagen.' **30** Filippus haastte zich naar hem toe en hoorde hem de profeet Jesaja lezen, waarop hij vroeg: 'Begrijpt u ook wat u leest?' **31** De Ethiopiër antwoordde: 'Hoe zou dat kunnen als niemand mij uitleg geeft?' Hij nodigde Filippus uit om in te stappen en bij hem te komen zitten. **32** Dit was het schriftgedeelte dat hij las:

'Als een schaap werd hij naar de slacht geleid; als een lam dat stil is bij zijn scheerder deed hij zijn mond niet open.

33 Hij werd vernederd en hem werd geen recht gedaan, wie zal van zijn nakomelingen verhalen? Want op aarde leeft hij niet meer.'

34 De eunuch vroeg aan Filippus: 'Kunt u me zeggen over wie de profeet het heeft? Over zichzelf of over een ander?' **35** Daarop begon Filippus met hem te spreken over het evangelie van Jezus, waarbij hij deze schrifttekst als uitgangspunt nam. **36** Onderweg kwamen ze bij een plaats waar water was, en de eunuch zei: 'Kijk, water! Waarom zou ik niet gedoopt kunnen worden?*' **37 38** Hij liet de wagen stilhouden en beiden liepen het water in, zowel Filippus als de eunuch, waarna Filippus hem doopte. **39** Toen ze uit het water kwamen, greep de Geest van de Heer Filippus en nam hem mee, en de eunuch zag hem niet meer, maar vervolgde zijn weg vol vreugde. **40** Filippus kwam terecht in Azotus; van daar reisde hij verder en verkondigde in alle steden het evangelie, tot hij in Caesarea aankwam. Hier eindigt de lezing.

Johannes 15, 1-8

In die dagen zei Jezus

1 'Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijnbouwer. 2 Iedere rank aan mij die geen vrucht draagt snijdt hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit hij bij, opdat hij meer vruchten draagt. 3 Jullie zijn al rein door alles wat ik tegen jullie gezegd heb. 4 Blijf in mij, dan blijf ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen. Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in mij blijven. 5 Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder mij kun je niets doen. 6 Wie niet in mij blijft wordt weggegooid als een wijnrank en verdort; hij wordt met andere ranken verzameld, in het vuur gegooid en verbrand. 7 Als jullie in mij blijven en mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren. 8 De grootheid van mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn.

Preek

Jubilerende Congresgemeente!
Feestelijke jubileumgemeente!

...planten, groeien en oogsten, ofwel vrucht dragen, daarover gaat het in het 15^e hoofdstuk van het Evangelie naar Johannes, dat uitgewerkt wordt aan de hand van de wijnstok en de wijnranken. Weest U gerust, ik zal me niet opwerpen als kundige en ervaren wijnbouwer.

Voor ons christenen, zoals we hier zijn, gaat het steeds en wezenlijk om vergelijkingen.

Met de wijnstok wordt Jezus Christus bedoeld, of wel de Kerk die door hem gegrondvest is.

God en zijn heilige Geest hebben hem geplant, zij zijn de wijnbouwer.

En met de wijnranken worden de afzonderlijke christenen persoonlijk bedoeld, maar ook de verschillende kerken en kerkgenootschappen.

De vergelijking roept voor mij, hier, in de context van deze dag, de volgende vragen op:

Hoe dragen de afzonderlijke christenen en de christelijke kerken als wijnranken, vrucht in de wereld, zoals het Jezus Christus voor ogen staat, als hij spreekt over planten, groeien en vrucht dragen?

Hoe wordt dat nu in de Oud-Katholieke Kerken van de Unie van Utrecht zichtbaar, zodat wij herkenbaar zijn als wijnrank?

Wat is de boodschap van de Unie van Utrecht voor het christendom, voor Europa en voor de wereld van nu?

De uitleg van deze vergelijking wordt bemoeilijkt door het feit, dat deze tekst uit het Evangelie naar Johannes bij velen niet erg geliefd is. Te lang is hij opgevat als een persoonlijk dreigement. De mensen die de Bijbel lazen en preken hoorden, vreesden op grond van deze tekst, dat zij het voor God nooit goed genoeg zouden kunnen doen; dus geen vrucht zouden dragen en weggesneden zouden worden; en dus bij het jongste gericht tot de verdoemden geteld zouden worden.

Dit vermanende aspect zit ook wel in de woorden die Jezus tot de discipelen richt. Maar het is niet de hoofdzaak. De kern vormt de toezegging van Christus *'blijft in mij, dan blijf ik in jullie'; 'Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen'*.

Ik begin bij het planten

De Kerk en de kerken zijn geen toevallig product van de geschiedenis, of willekeurig door mensen opgerichte verenigingen.

Zij zijn een planting van God in zijn geschiedenis met de wereld. Hij heeft de Kerk door Jezus Christus gegrondvest en door de heilige Geest gebouwd. Ook onze bisdommen en parochies zijn een planting van God, dan wel een wijnrank, en hebben een eigen taak en opdracht in de wijnstok van de Heer.

De verdeeldheid in kerken en kerkgenootschappen mag zonde zijn, hij is een realiteit.

En in deze realiteit hebben wij als wijnrank een bijzondere opdracht en roeping.

En nu het groeien

Groei is een teken van leven.

Jezus heeft ons de opdracht zelf gegeven: *‘Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren, dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie alle dagen tot aan de voltooiing van deze wereld.’* (Matth. 28, 19-20).

Maar deze toezegging van God is wel bedoeld voor de ene christelijke Kerk, voor de wijnstok dus. Deze toezegging is niet van toepassing op iedere afzonderlijke wijnrank, op iedere kerk of ieder kerkgenootschap. Er zijn grotere kerken dan de Unie van Utrecht geweest, die door de geschiedenis opgeslokt zijn. Ik denk hier aan bijvoorbeeld de bloeiende kerken in Noord Afrika, die slachtoffer werden van de oprukkende Islam. Ook nu een actuele en tragische situatie in Irak en Syrië. En er zijn ook kleinere kerken dan de Unie van

Utrecht geweest, die in omvang sterk toegenomen zijn. Nu doet zich dat vooral voor in Afrika, Azië en Zuid-Amerika.

Maar groei kun je niet afdwingen!

Misschien is het wel Gods wil, dat kerken in andere werelddelen groeien en dat de kerken in Europa ondanks alle inspanning bij het aanplanten, snoeien en verzorgen, toch krimpen. Misschien is het ook wel Gods wil, dat de Unie van Utrecht een kleine wijnrank blijft.

Maar toch is ook in Europa en bij ons groei mogelijk in persoonlijk geloof, in de gemeenschap van de parochie en van de kerk.

De rest moeten we aan God overlaten.

Hoe kunnen we persoonlijk in het geloof groeien?

Dat is eigenlijk eenvoudig: door de Bijbel te lezen, door de kerkdiensten mee te vieren, door gebed, door een taak in de gemeente op zich te nemen, door naastenliefde en maatschappelijke inzet buiten de parochie.

Als wij een groeiende kerk willen zijn, dan hangt dat er in de eerste plaats van af, hoe wij, ieder afzonderlijk, ons geloof leven en voorleven.

Hoe kunnen we samen, als parochie groeien?

Dat kun je verschillend opvatten: kwantitatief en kwalitatief. Maar je mag kwantiteit en kwaliteit niet tegen elkaar uitspeelen!

Hoe meer de kwaliteit toeneemt, des te groter wordt de kans, dat de kwantiteit meegroeit. Wie lid is van, of toetreedt tot een kerk, kan niet ongebonden zijn. Hij is deel van een gemeenschap. En dat betekent: meevieren, meedragen, meezoeken, meelijden, zich mede verheugen, mee beslissen. Helder Camara schrijft: *Als er één een droom heeft, blijft het een droom. Maar als allen tezamen die droom hebben, wordt hij werkelijkheid.*

Wat is onze oud-katholieke droom?

De droom die werkelijkheid is, en die een nog grotere werkelijkheid moet worden?

Een katholieke lokale kerk, die collegiaal geleid wordt door de gelovigen en de bisschop op basis van consensus. En op parochieniveau door de gelovigen en de pastoor.

Een katholieke lokale kerk, die grondbeginselen heeft, maar daarnaast zoveel mogelijk overlaat aan de persoonlijke, in geweten genomen beslissingen van de afzonderlijke gelovigen.

Een katholieke lokale kerk, die de gelijkwaardigheid van de vrouw op alle terreinen erkent en vanzelfsprekend laat gelden.

Een katholieke lokale kerk, die belang hecht aan de dialoog met andere kerken, de oecumene en de eenheid van de kerk.

Een katholieke lokale kerk, met de zondagse eucharistieviering als zijn middelpunt.

Als aan U gevraagd wordt, U ergens voor te stellen, bij een cursus of in een reisgezelschap, dan gaat U veel noemen: naam, voornaam, beroep, woonplaats. Maar waarschijnlijk niet uw geloof, uw lidmaatschap van een kerk. Want in West-Europa leven we in een cultuur, waarin geloof als privéaangelegenheid beschouwd wordt.

Maar in het derde millennium, nu, is elke christen weer een zendeling of missionaris, net als in de oude kerk, in het eerste millennium.

De huidige situatie is, gezien de wereldwijde globalisering en onder meer de Europese eenwording, te vergelijken met die in het Romeinse wereldrijk: de mensen zijn op zoek – ook al hebben zij op het eerste gezicht alles – zij zoeken de diepere zijn van hun leven.

Maar het lidmaatschap van een kerk wordt nu in de eerste plaats bepaald door persoonlijke behoeften: waar zou ik bij willen zijn, en waar voel ik me thuis?

De meesten ontdekken dat op hun levensreis door persoonlijke contacten van mens tot mens. Daardoor, doordat ande-

ren over hun geloof praten en er met blijdschap van getuigen. Zoals 'ik hoor bij een kleine kerk, ofwel een wijnrank aan de wijnstok van de Heer. Ik voel me er thuis, iedereen telt er mee, iedereen kan er iets betekenen.'

Het grootste gevaar voor de kerken in Europa is niet, dat zij door vijanden van buiten vernietigd zullen worden, maar dat ze gewoon vergeten, of over het hoofd gezien worden.

Groeien in geloof betekent ook vanzelfsprekend en ontspannen laten merken, dat je lid bent van een kerk, en dat je je er thuis voelt.

In de vergelijking met de wijnstok is dat volstrekt duidelijk. Alleen die wijnrank kan vrucht dragen, die zijn kracht ontleent aan de wijnstok, waarmee hij verbonden is. Daaruit krijgt hij de sappen en krachten om te leven.

Maar met de wijnstok verbonden blijven, betekent niet, dat je je afsluit voor veranderingen in de leefomgeving. Ook overgeleverde denkbepelden en opvattingen moeten ter discussie gesteld kunnen worden. Sluitende antwoorden moeten steeds weer opnieuw gezocht en gevonden worden.

Soms is het nodig om op te breken, en nieuwe wegen in te slaan.

De mensen tot wie Jezus zich in het evangelie richt, zijn voor hem al uit hun gewone leven opgestaan.

De gelijkenis van de wijnstok en de wijnranken staat in het Johannes evangelie bij de zogenaamde afscheidsredes.

Jezus bereidt zijn discipelen voor op zijn sterven. Het zal nu eenmaal niet blijven, zoals het nu is! Ik zal niet meer tastbaar bij jullie zijn. Maar toch blijft zijn belofte staan: Ik zal ook verder bij jullie blijven, als jullie in mij blijven. Zoals de wijnranken aan de wijnstok, waarin het sap opstijgt, en die steeds opnieuw groeien en bladeren krijgen en vrucht dragen.

Ook de Unie van Utrecht is in de afgelopen 125 jaar veranderd.

Hier twee recente voorbeelden uit deze tijd:

Waar we tot nu toe steeds het contact met de Oosters-Orthodoxe Kerken, de Anglicaanse Kerken en de Rooms-Katholieke Kerk onderhouden hebben, komen er nu, als gevolg van migratie, de Europese eenwording en de globalisering nog andere autonome katholieke kerken binnen ons gezichtsveld, zoals bijvoorbeeld de Kerk van de Mariavieten in Polen, de Kerk van Zweden, de Mar Thoma-Kerk (Mar Thoma Syrian Church) in India, en de Onafhankelijke Kerk van de Filipijnen (Iglesia Filipina Independiente).

In verband met de bestaande kerkelijke gemeenschap met de Anglicaanse Kerk en de migratie op het vaste land van Europa, kan men zich afvragen, of de bestaande kerkelijke gemeenschap alleen maar kerkpolitieke lippendienst is, of dat hieraan ook kerk-structurele gevolgen verbonden moeten worden.

Ik ben ervan overtuigd, dat we al deze veranderingen met Gods hulp aan kunnen.

We zijn en blijven – met Gods hulp – een pionierkerk in de oecumene. Mensen komen door ons tot geloof. Zij vinden bij ons een kerkelijk thuis. Zij worden bij ons gesterkt. Mensen ontdekken bij ons hun roeping tot het geestelijke ambt. Mensen in nood ondervinden hulp. aandacht en vriendschap.

Dus: laten we dankbaar zijn voor alles, wat bij ons gebeurt in de naam van Jezus.

En dan gaat het er in de eerste plaats om God daarvoor te danken, zoals in Psalm 145.

Het komt aan op Hem en op datgene wat Hij met ons voor heeft, en niet op ons.

Groot is de Heer, hem komt alle lof toe, zijn grootheid is niet te doorgronden.

Gebed van het congres

Heer, onze God,
hoe zouden wij kunnen opstaan
en op weg gaan naar U
en naar elkaar (onze medemensen)
als U ons niet zelf de weg wijst?

Wij bidden U:

laat ons Hem zien
die is onze weg en onze vrede,
Jezus Christus, onze Heer;
wek ons tot leven door uw Geest,
zodat wij opstaan als dochters en zonen van U,
herboren mensen die op weg gaan
en U in woord en daad belijden
als de God van ons leven,
vandaag en al onze dagen.

Amen.

Congreslied 'Op weg gegaan'

Op weg gegaan nog onvervuld,
de grond is dorstig, land ligt braak,
een schaal ben ik, de handen open,
ik heb het hart te horen.

Een open boek, maar wat ik lees
versta ik niet alleen.

Wie wijst mij weg in wat ik lees,
wie hoort met mij het woord dat klinkt
en neemt mij bij de hand en toont mij
wat kostbaar is, goed leven?

Een boekrol met een lam dat zwijgt
begrijp ik niet alleen.

Daar dient zich aan, leest mij de les,
een mens gezonden door de geest.
Nieuw klinken de profetenwoorden
en zoeken hun vervulling.
Het lam is Christus, onze weg,
niet meer zijn wij alleen.

Gedoopt zijn wij in water, geest,
wij bloeien, dragen vrucht
en werken samen waar wij wonen
aan uw rijk hier op aarde.
Geen and´re schat verdient ons hart,
want God bent u alleen.

Gebed over de gaven

Laat, Heer, het vuur van uw heilige Geest
deze gaven heiligen
en onze harten zuiveren
tot een offer dat U welbehaaglijk is
Door Christus, onze Heer.

Amen.

Eucharistisch gebed 3

Ja, waardig zijt Gij onze dank te ontvangen,
Heer, heilige Vader,
machtige God der eeuwen,
door Christus, onze Heer,
die met ons, uw volk, op weg is naar U.
In Hem wordt uw verbondenheid met ons mensen zichtbaar
en maakt Gij ons tot een levende tempel voor U.
In Hem maakt Gij ons tot uw kerk,
zijn lichaam die eens volkomen zal zijn
in het visioen van de vrede,
de hemelse stad Jeruzalem.
En hierom zingen wij met de engelen en aartsengelen,

met allen die staan voor uw troon
de lof van uw heerlijkheid,
zonder einden zingend:

Heilig

Gezegend zijt Gij,
God en Vader van onze Heer Jezus Christus,
Vader der barmhartigheid en God van alle vertroosting.
Want zo lief hebt Gij de wereld gehad,
dat Gij uw eniggeboren Zoon gegeven hebt,
opdat allen die in hem geloven
niet verloren zouden gaan,
maar het eeuwige leven hebben.

Om uw heilsdaden voor altijd te doen gedenken
nam hij op de avond
dat hij zichzelf vrijwillig overleverde
het brood in zijn handen
en zijn ogen opgeslagen naar U,
zijn hemelse Vader,
heeft hij het, U dankzeggend, gezegend,
het gebroken
en aan zijn leerlingen uitgedeeld
met de woorden:
Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo nam hij na de maaltijd ook de beker
en U dankzeggend heeft hij die gezegend
en aan zijn leerlingen gegeven
met de woorden:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

Daarom gedenken wij voor U, die Vader zijt,
de menswording van uw Zoon,
zijn woorden en zijn tekenen,
hoe hij de minste van de mensen werd,
gehoorzaam tot de dood aan het kruis
en hoe hij verrezen is in heerlijkheid.
Gij hebt hem hoog verheven
en hem de Naam verleend die boven alle namen is,
opdat in de hemel, op de aarde en daarbeneden
zich iedere knie zou buigen
en elke tong belijden:

**Jezus Christus is Heer,
tot glorie van God de Vader!**

Wij brengen onder lof en dank voor uw Aanschijn
deze tekenen van het offer dat hij gebracht heeft.

Wij bidden U:
zend uw heilige Geest
en vervul deze gaven
met de kracht van hem die het leven geeft,
opdat zij ons worden het lichaam en het bloed
van uw geliefde Zoon:
het brood dat wij breken
zij ons gemeenschap met het lichaam van de Heer
en de drinkbeker die wij zegenen
gemeenschap met het bloed
van onze Heer Jezus de Christus.

Maak ons tot één lichaam,
daar wij delen in het ene brood.

In gemeenschap met Maria,
de moeder van onze Heer,
met uw apostelen en martelaren,
met onze heilige vader Willibrordus,
de heilige Martinus
en al uw heiligen,
en in verbondenheid met
alle bisschoppen, priesters en diakenen
en met heel uw heilige kerk
loven en prijzen wij U,
hoopvol wachtend op de komst
van uw geliefde Zoon,
onze Heer Jezus de Christus.

Door hem en met hem en in hem
is aan U, God, almachtige Vader,
in de eenheid van de heilige Geest
alle eer + en heerlijkheid
door alle eeuwen der eeuwen.

Gebed na de communie

God, onze Vader,
besproei ons met de dauw van uw Geest
om vruchten te dragen van liefde en trouw,
vrede en gerechtigheid,
vandaag en al onze dagen,
in de eeuwen der eeuwen.

Amen.